

Micseh Endre miniszteri titkárral, mint a kereskedelemügyi miniszterium képviselőjével kiegészített állandó juryje, együttes ülésén fogja eldönteni.

9. A jogos művészi igényeknek s a fentírt feltételeknek mindenben megfelelő pályaművek díjazására két díj áll rendelkezésre. I. díj 400 korona, II. díj 200 korona. Ennek fejében a kereskedelemügyi miniszteriumra száll a jutalmazott művek tulajdonjoga, beleértve a korlátlan sokszorosítási jogot is.

10. Valamennyi pályamű legalább 8 napig kiállítandó az Országos Iparművészeti Múzeumban.

Budapest, 1903 május havában.

A Magyar Iparművészeti Társulat elnöksége.

PÁLYÁZAT FÉMBŐL ELŐÁLLÍTHATÓ EMLÉKTÁRGYAKRA.

A M. Iparművészeti Társulat a kereskedelemügyi m. kir. minister által rendelkezésére bocsátott alapból a következő pályázatot hirdeti:

1. Terveztessenek: a) sportversenyek, u. m. ló-, ügetőversenyek, díjugratások, vivó-, evezős-, football-, kerékpár-, korszolya-, stb. versenyek nyerteseinek, továbbá

b) gazdasági kiállítások, az u. n. gabona-, gyümölcs-, erdészeti, kertészeti, állattenyésztési, stb. kiállításokon kitüntetésképpen adható oly jutalmi és emléktárgyak, amelyeknek koncepciója határozott vonatkozásban áll valamely sporttal, illetőleg valamely gazdasági ággal.

2. A tervezeteket vagy rajzban, vagy plasztikus mintában lehet elkészíteni.

3. Szem előtt kell tartania a tervezőnek, hogy a tervezett tárgy hazánkban elkészíthető legyen. Első sorban ezüst- vagy bronzöntvényben sokszorosítható tárgyakat kíván a társulat, a melyeken esetleg zománc- vagy drágakő díszítés is alkalmazható. Kivánatos, hogy a tervező a nemzeti jelleget alkalmas módon lehetőleg kifejezésre juttassa.

4. A tervezőnek ügyelni kell arra, hogy a tervezett tárgy tulságosan drága ne legyen. Általában 100 koronától 1500 korona értékű díjakat szoktak adni, ezért nem kívánja a társulat oly tárgyaknak tervezetét, a melyeknek előállítására ennél költségesebb.

5. A jogos művészi igényeknek és a pályázat feltételeinek megfelelő rajzokat vagy plasztikus mintákat a Társulat együttesen a pályázó művészszel megállapítandó méltányos tiszteletdíjon megvásárolja. A mennyiben azonban a pályamű közvetlenül nem sokszorosítható, az illető művésznek kell a teljesen befejezett sokszorosításra (öntésre) alkalmas mintának elkészítéséről gondoskodni. Ez esetben a tiszteletdíjnak a kész minta átadása alkalmával folyósítatik.

6. A pályázaton kizárólagosan magyar állampolgár vehet részt.

7. Pályázni lehet névvel vagy jelíggel levéllel.

8. A pályázatot a M. Iparművészeti Társulat végrehajtó bizottsága és állandó juryje együttes ülésén dönti el.

9. A pályázat f. évi október hó 5-én, hétfőn déli 12 órakor jár le, a mikorra a pályaműveket be kell küldeni a Társulat titkári hivatalának (Budapest, IX., Üllői-út 33—37).

10. A Társulat valamennyi pályaművet nyolc napig kiállítja az országos iparművészeti múzeumban.

11. A Magyar Iparművészet szerkesztősége, a pályázó művek bármelyikét lapjában reprodukálhatja.

Budapest, 1903 június havában.

A Magyar Iparművészeti Társulat elnöksége.

KÜLFÖLD.

LEDŐLT ÉS UJJÁÉPÍTENDŐ MÁRKUS-TORONY alapkövét nagy ünnepélyességgel április 25-én tették le. A következő napon már a munkálathoz fogtak, amelyeket négy év alatt szándékozik befejezni Beltrami, a vezető építész.

ECHT FRIGYES az elterjedt „Kunst f. Alle“ művészeti folyóiratnak szerkesztője április 24-én Münchenben 88 éves korában meghalt.

EZÜSTLELET EGY RÉGI LÁDÁBAN. Majna melletti Frankfurtban történt a dolog, hogy egy ócska vasládában a XVII-ik század végéről és a XVIII-ik század elejéről való értékes frankfurti ezüstitárgyakat találtak. A leletben tizenkét nagy ezüstedény, evőeszköz, csatok, ezüsttel ékített táskák, gyűrűk, pénzek és érmek voltak.

MÜNCHENI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS rendezéséről, amely 1904-ik év folyamára volt tervbe véve, lemondtak az intéző körök. A bajor iparművészeti társulatok 1903 március 10-én tartott össziülésén szavaztak e kérdés fölött s a kiküldöttek háromnegyed része a kiállítás ellen szavazott. Részből az alkalmas hely hiánya, részben pedig más, meg nem nevezett külső okok miatt ejtették el a kiállítás eszméjét.

RÓMAI TARTARUGA KÚT-at alaposan restaurálják. Az érdekes kút az idők folyamán a sok rárakódott piszok alatt annyira megváltozott, hogy az eredeti márvány és bronz rég nem látott pompában az egésznek új színezetet fog adni.

EGYEZŐ- ÉS ÓRAKIÁLLÍTÁST rendeztek nemrég a bécsi magyar miniszterium nagy üléstermében.

BERLINBEN a műipari múzeumban, különös tekintettel az esti látogatásokra, az üveggel fődött nagy udvarban nemrég Kína és Japán művészetét bemutató kiállítást rendeztek. Hogy az ily kiállítás az intézeti könyvtárnak és a néprajzi múzeumnak állományából valamint magángyűjtőktől kölcsönvet tárgyakból megfelelő és szeretetteljes rendezés mellett mit nyújt, azt fölszövegesen magyarázni. Boldog berliniek! — —

ELENCÉBEN nemzetközi műtörténeti intézetet terveznek, amely — úgy mint Firenze-ben — a külföldi kutatók tanulmányai elősegítésére fog szolgálni.

FÉMÖNTÉSNEK egy új módját gondolta ki Elmquist H. szobrász Stockholmban, amelylyel az öntésnek eredményét biztosabbá teszi, amennyiben a szükséges utómunkálatokat nagy mértékben kiküszöböli. A darabokban való formálásnál az u. n. varratoknak nélkülözhetlen eltávolítása, kicizellálása fáradságos és a felületet alakilag is gyakran nem előnyösen befolyásoló eljárás. A kiolvasztott (viasz) formával való öntésnél pedig még az ebben legkiválóbb japáni munkásnak is akad utólagos javítani való munkája, ami azt mutatja, hogy ez az öntésmód — bár egyszerűbb a másiknál — sok bajjal és nehézséggel jár. Elmquistnek öntésmódja ezeket a nehézségeket legyőzi és így az

eredményt könnyebben biztosítja; azaz, hogy biztosítja egyelőre nem túlságosan nagyméretű alakoknál. Hogy a kísérletek alapján elért új eljárás azonban a monumentális fémöntéshez is egyaránt alkalmas-e, az még a jövő titka; bár elméletileg a dolognak most már semmi sem állja útját — hacsak újra be nem bizonyosodik az, hogy az elmélet és a gyakorlat két, egymástól különböző dolog. Hozzátehetjük azonban, hogy művész-körökben az új eljáráshoz a legszebb reményeket fűzik.

AITAPHERNESNEK tiarája, amelynek valódiságát utóbbi időben annyira kétségbe vonták, mint „igazi“ hamisítvány a Louvre-ből, ahova 1896-ban került, most eltávolították.

EINEPLAKETTET készített Kautsch H. Párisban, az ott leplezett Heineemlék alkalmából. A plakettát — igen helyesen — sokszorosították és forgalomba hozták, úgy hogy most a sok Heine kedvelő 22 koronáért megszerezhető.

NÜRNBERGI ismeretes „szép kút“ ujjászületési stádiumában van, amennyiben ugyanis a rozoga és összedüléssel fenyegető régi — azaz sok alkalomkor restaurált, tehát úgysem eredeti — kút helyébe hiteles adatok alapján az egész újra alkották, s így még ezen a nyáron pompás polikrómiájában, szép reneszánsz rácscsal körülvéve fog pompázni az új „szép kút“.

MALTER CRANE, Chesterben a múlt hónapban iparművészeti kiállítást rendezett, amelyet egy a maga érdekes modorában tartott érdekes beszéddel nyitott meg.

ÜLTENGÉS A MŰVÉSZETBEN. Valósággal túltengésről szólhatunk, ha a pályázati hirdetések eredményeiről olvasunk a folyóiratok közleményeiben. Százával érkeznek be a pályaművek majdnem minden kisebb pályázatra. Ami pedig legtermékenyebb, az a plakátművészet. Nem meglepő, ha „Anna-Briket“ plakátjára 126 pályamű versenyez (Berlin)? Egy másik — üzleti könyvekre kiírt pályázaton (Hannover) 81 felszólított művész vett részt és ezek munkáit 22000 márkával = 26400 koronával jutalmazták. Zürichben az orsz. múzeum mozaikképeire nem kevesebb mint 24 pályamű érkezik és végleg-

gesen majd egy szűkebb pályázaton döntenek. — A bécsi Erzsébet-émlék pályázatára hatvanhét pályamunka érkezett és az első díjat nem adták ki, de más-különb is a pályázat eredménye igen is közép szinten áll. A példákat könnyű szerrel szaporíthatnók, s ezekből vagy azt lehetne kimagyarázni, hogy most nagy a művészprodukciónak, vagyis hogy sokan vannak a művészek, vagy azt is, hogy nagy a konkurrencia és kicsiny a fogyasztás. Ezek a kérdések mindenesetre figyelemre érdemesek; mert hogy ez a versengés nem normális, nem egészséges, hogy itt valami baj van s nem is egy — az valószínű. Gondolkozzanak fölötté, akiket illet.

EMILIA ARS. E névvel sűrűn találkoztunk a torinói iparművészeti kiállítás olasz csoportjában. *Aemilia Ars* néven egyesültek ugyanis a felsőolaszországi iparművészek és közös lobogó alatt indultak harcba a modern iparművészet sikeréért. Lázás gyorsasággal igyekeztek a külföldi haladás nyomába lépni. Aránylag rövid idő alatt szép eredményeket is értek el, a miben különben sok része van ügyes szervezkedésüknek.

Az *Aemilia Ars* alapítója Ranuzzi Cézár gróf, a ki Bolognában 1898-ban a társadalom és az iparkamarák útján az iparművészetet fellendítő egyesületi eszmének szerzett híveket. Az *Aemilia Ars* megalakulásával különösen a vidéki és kisebb műiparosok nyertek sokat. Művészi tervezeteket bocsájtott ingyen tagjai rendelkezésére, pénzsegélyekkel és kölcsönökkel támogatta a vagyontalanabbakat, a kész munkákat fizetésbe elfogadta és általában igyekezett mindenféle közvetítést teljesíteni, a mi a művészek és az iparosok, az iparosok és a közönség közt előfordulhat. Már 1900-ban üzletet nyitott Bolognában, a hol kizárólag az *Aemilia Ars* felügyelete alatt, illetőleg segítségével létrejött iparművészeti tárgyak kerültek eladásra. A percentek épp csak hogy fedezték eleinte a kiadásokat. Azóta azonban megnagyobbodva már Párisban, Londonban, Bécsben és Genfben is van az *Aemilia Ars*nak állandó üzlete.

Igen tanulságos az *Aemilia Ars* szabályzatának néhány pontja, a mely 25 évi időtartamra van kötelezőleg megállapítva. Célja: 1. az iparművészetet művészi irányban, de mindenkor csakis a gyakorlati célnak megfelelőleg fejleszteni; — 2. az iparművészeti tárgyak értékesítése

és pedig olyanformán, hogy a haszonból a művész, iparos és kereskedő igazságosan részesedjék. Fő- és fióküzleteiben csakis olyan tárgyak árusíttatnak, amelyek e kettős célt szemmel tartják. A társulati vagyoni alapját 100 lírás részvények képezik, névre kiállítva.

A társulati ügyeket választott tagok intézik, a művészeti kérdések megoldását pedig egy külön bizottság eszközli. Három évre szól a vezetőség megbízatása rendesen. Három év leteltével újra választanak elnököt, pénztárost, titkárt és 11 választmányi tagot, a kik közül 6 tagnak szabályzatszerűleg hölgynek kell lenni. A választmány nevezi ki a 9 tagból álló művészeti bizottságot (ezek közt 4 hölgy), a mely bizottság a maga kebeléből választ egy igazgatót. A választmány és a művészeti bizottság szerzi be a terveket, osztja ki, bírálja felül a kivitt munkát, elfogadja elárúsításra, meghatározza az eladási árat, felügyel a nyereség elosztására stb.

Közgyűlési, elszámolási s más szervezeti szabályai az *Aemilia Ars*-nak megegyezik más hasonló egyesületekéivel mindenütt kidomborítván a női tagok egyenjogúságát és a kereskedelmi érdekek ápolását. A tiszta haszon felerészben az alaptökéhez csatolatik, felerészben pedig a részvényesek közt osztatik fel.

SZAKIRODALOM.

ERESZTOLTÉSRE VALÓ BETŰMINTAKÖNYV. Rég érzett hiányt képez a női kézimunka segédeszközei közt nálunk Magyarországon az olyan betűminták gyűjteménye, a mely keresztöltéses himzésben megvalósítható abc-eket tartalmaz. Jobbára német füzetecskékre szorult eddig a kereső és oktató e téren. Nem számítva azt, hogy idegen abcék jegyei nem alkalmasak a magyar nyelv hangzóinak visszaadására, formailag is ellenszenves olyan típusokat használni, mely tőlünk távol áll. A megtört vonalú német (fraktur) betűk helyett, nálunk a gömbölyű latinírás (antiqua) nyert polgárjogot s ugyanez az írás szerepel már legrégebb idők óta himzéseinken is. Szívesen fogadta tehát az Iparművészeti Társulat végrehajtó